

Prekentekest: Luk 16,19-31

Jesus sa: Det var en rik mann som kledde seg i purpur og fineste lin og levde i fest og glede dag etter dag. Men utenfor porten hans lå det en fattig mann som hette Lasarus, full av verkende sår. Han ønsket bare å få mette seg med det som falt fra den rikes bord. Og hundene kom og slikket sårene hans.

Så døde den fattige, og englene bar ham til Abrahams fang. Den rike døde også og ble begravet. Da han slo øynene opp i dødsriket, hvor han var i pine, så han Abraham langt borte og Lasarus ved hans side. Han ropte: "Far Abraham, forbarm deg over meg og send Lasarus hit, så han kan dyppe fingertuppen i vann og svale tungen min. For jeg pines i denne flammen." Abraham svarte: "Husk, mitt barn, at du fikk dine goder mens du levde, og da fikk Lasarus det som var vondt. Nå trøstes han her, mens du er i pine. Og dessuten er det en dyp kløft mellom oss og dere, slik at ingen kan komme herfra og over til dere, om de så ville, og ingen fra dere over til oss." Da sa den rike: "Så ber jeg deg, far, at du sender ham til mine fem brødre hjemme hos min far for å advare dem, så ikke de også skal komme til dette pinens sted." Men Abraham sa: "De har Moses og profetene; de får høre på dem." Han svarte: "Nei, far Abraham, men kommer det noen til dem fra de døde, vil de omvende seg." Abraham sa: "Hører de ikke på Moses og profetene, så lar de seg heller ikke overbevise om noen står opp fra de døde."

Slik lyder Herrens ord.

I dag har vi hørt en alvorlig prekentekest. Heldigvis har vi i vår kirke helt bestemte tekster som hører hjemme på de enkelte søndagene i kirkeåret, og vi har to tekstrekker det veksles mellom annet hvert år, pluss tilleggstekster. Til sammen blir dette veldig mange bibeltekster som alle hører hjemme på bestemte dager i kirkeåret. På denne måten sikres det at vi predikanter ikke skal begrense oss til kun et par håndfuller yndlingsprekentekest. Poenget er at så mye som mulig av Guds ord skal opp på våre prekestoler.

Nå er det to år siden sist vi hørte om den rike mann og Lasarus som prekentekest. For mange er det en tekst som utfordrer sterkt. Noen tenker kanskje med seg selv at det var bare rettferdig at det gikk som det gjorde for den rike mannen. I levende live ville han ikke dele med Lasarus. Etter døden fikk han selv oppleve å ha det vondt. Andre blir urolige med tanke på døden, og tanken på hvem den enkelte av oss likner mest, den rike mannen eller kanskje Lasarus? Da berører teksten oss nokså nær.

Dette er en alvorlig tekst fordi Jesus ved flere anledninger selv forkynte at det finnes kun to mulige utganger av dette livet. Den lille Bibel, som vi kaller Joh 3,16, Bibelen i en sum, sier oss at det er den som tror på Jesus som har det evige livet. Bibelen forteller oss ikke så mye om tiden mellom døden og oppstandelsen når Jesus kommer igjen. Men i dagens prekentekest går det fram

at det er et avgjørende skille allerede når vi går ut av dette livet og inn i det som Bibelen kaller dødsriket. Vi leste i denne fortellingen at det i dødsriket er to sider med en uoverstigelig kløft imellom.

Denne ene siden kalles Paradis. Det ordet har vi fra fortellingen om korsfestelsen. Den ene røveren som hang på korset ved siden av Jesus, sa til ham: "Husk på meg når du kommer i ditt rike!" og Jesus svarte: "Sannelig, jeg sier deg: I dag skal du være med meg i Paradis." I Filipperbrevet beskrives Paradis som å være hos Kristus. Ut fra slike bibelord kan vi forstå at Jesus vil være der etter vår død og ta imot alle sine i Paradis. Abraham vil være der, patriarkene og profetene, akkurat som Moses og Elia som møtte Jesus på forklarelsens berg, og apostlene og alle som levde og døde i troen på Jesus Kristus som sin Frelser og Herre.

På den andre siden av denne uoverstigelige kløften i dødsriket har vi den rike mannen. Han hadde satset alt på livet her og nå. Det var hans "paradis". Han hadde alt det han trengte og mer til, men han brydde seg ikke om å hjelpe den fattige Lasarus. Lasarus kommer av det hebraiske navnet Eleasar som betegnende nok betyr Gud har hjulpet. Den rike mannen som kunne hjulpet mange, brukte sine midler til å hjelpe seg selv, mens Lasarus fikk sin hjelp hos Gud.

I Lukasevangeliet advarer Jesus flere steder mot rikdommens farer. Klassisk er eksemplet fra Luk 12 om den rike bonden som samlet seg store avlinger og rikdommer, og som sa til seg selv: "Nå har du mye godt liggende for mange år. Slå deg til ro, spis, drikk og vær glad! Men Gud sa til ham: Uforstandige menneske! I natt kreves ditt liv tilbake. Hvem skal så ha det du har samlet? Slik går det med den som samler skatter til seg selv og ikke er rik i Gud."

Det er som fortellingen om den rike mannen i kapittel 16 begynner der fortellingen om den rike bonden i kapittel 12 slutter, og vi får følge ham gjennom død og begravelse helt til den andre siden. Der hadde han det vondt. Teksten utløser mange store spørsmål. Et av dem ble stilt til Jesus direkte: "Herre, er det få som blir frelst?" Jesus svarte: "Kjemp for å komme inn gjennom den trange dør! For jeg sier dere: Mange skal forsøke å komme inn, men ikke klare det." Luk 13,24.

Da Jesus fortalte om den rike mann og Lasarus var fariseerne hans tilhørere. Det står om fariseerne at de var pengekjære, og Jesus advarte derfor: "Dere kan ikke tjene både Gud og Mammon." Han sa også: "Bruk pengene, som det hefter så mye urett ved, til å vinne dere venner som kan ta imot dere i de evige boliger når pengene tar slutt." Med andre ord, vær så fri i forhold til penger at du kan gi til den du ser trenger det mer enn deg selv. Så radikal er faktisk Jesus at han også sier og mener: "Således kan ingen av dere være min disippel uten at han oppgir alt han eier."

Jeg husker, i ungdomsårene snakket vi mye om hva som var rett å gjøre i forhold til Jesu ord om eiendom og penger. Noen mente det var rett å så og si ikke eie noen ting. Andre fant det for upraktisk med tanke på et familieliv, og så heller på materielle goder som en del av Guds velsignelse, slik vi finner i Det gamle testamente. Noen av oss havnet vel på det standpunktet etter hvert at hvilken innstilling vi hadde til pengene og de materielle tingene var viktigere enn hva vi faktisk eide og hadde.

Som kristne er vi forvaltere. Vi har det vi eier for å bruke det til beste for oss selv og for vår neste. Vi har en Far i himmelen som har omsorg også på det praktiske plan. Han tillater oss å være så fri i forhold til det vi eier at hvis situasjonen tilsier det er best, skal vi kunne gi det fra oss. Dette har med tro å gjøre, det har med tillit til at Guds omsorg rekker lenger enn vår økonomiske horisont. Når Jesus advarer mot å bli for glad i penger og materielle ting, er det ikke uten grunn. Det står skrevet: "Kjærlighet til penger er en rot til alt ondt. Drevet av pengebegjær er mange ført vill og er kommet bort fra troen." 1Tim 6,10.

Som kristne har vi en stor frihet i forhold til adiafora, dvs. slike ting som Guds ord verken tillater eller forbyr. Det står i 1Kor 6: "Jeg har lov til alt, men ikke alt gagnar. Jeg har lov til alt, men jeg skal ikke la noe få makt over meg." Det finnes mye som vil ta makt over oss og lokker og dra en kristen bort fra Jesus. Kanskje rikdommen i så måte ikke bare er en lykke for alle. Det er en langt større fattigdom å fattes Gud enn å være fattig på penger. Skal tro om det ikke er slik at den som virkelig er rik, er den som opplever frihet til å kunne gi avkall på noe av det han eier, slik som den enken Jesus en gang så gi to småmynter i tempelkisten. Jesus sa hun gav mer enn de rike, som riktignok gav store beløp av sin overflod, mens hun gav av sin fattigdom alt hun hadde å leve av. (Luk 21,4)

Den som er rik i Gud kan prioritere slik, men om rike mennesker som ikke er vant med det, skal begynne å gi bort av sin formue, er jeg redd det for mange ville bli en sur plikt. Det står skrevet: "Enhver skal gi som han har bestemt seg til, ikke med ulyst eller av tvang, for Gud elsker en glad giver." 2Kor 9. En slik giverglede tror jeg best springer ut fra mennesker som har fått et nytt perspektiv på hva som er virkelig vesentlig i livet.

Den rike mannen var rik på penger, men fattig i Gud. For Lasarus var det motsatt. Navnet hans betyr, som allerede nevnt, Gud har hjulpet. I fortellingen om det som er på den andre siden av død og grav, har Jesus gitt ham et navn og en holdning som skulle innebære en rik fremtid for fattige Lasarus. Den rike mannen fikk sitt "paradis" mens han levde, den fattige Lasarus fikk oppleve Guds Paradis etter sin død. Det siste er for evighet, det første er for et visst antall år. I tillegg opplever svært mange kristne livet her og nå som rikt på velsignelse fra Gud.

Gud lar sin sol gå opp over onde og gode og lar det regne over dem som gjør rett og dem som gjør urett, står det skrevet. Matt 5,45. Gud lover omsorg for alle sine barn, men han lover ingen snarvei til et problemfritt liv. Nylig fikk jeg et spørsmål fra en person som har gjennomlevd mye: "Er ikke kvoten for ulykke snart brukt opp?" Jeg tror jeg svarte noe slikt som at vi garanteres nok aldri å få et problemfritt liv så lenge vi lever i denne ufullkomne verden. Det er det ene. Det andre er at vår Far i himmelen har alltid omsorg.

Den fattige Lazarus kunne sikkert trenge et og annet mirakel for å heve sin levestandard, og ikke minst for å få leget sine verkende sår. Men ingenting tyder på at hans gudsforhold gav ham en snarvei til dette. Fortsatt ser det ut til at Gud vil bruke mennesker som har mer ressurser enn den fattige, til å gå sitt ærende med hjelp og støtte. Fortsatt vil Gud bruke den enkelte av oss som er hans barn i sin tjeneste for det gode.

I det evige perspektivet vil nok livet her vise seg å være kort, men skremmende avgjørende. Jesus forkynte et gudsrike som kommer nær til oss her og nå, men som først skal realiseres for fullt når Jesus kommer tilbake. Selv om det kristne livet kan komme til å koste forsakelser, ting en må gi avkall på her og nå, så er det for ingenting å regne mot det håp og den fremtid det å leve som kristen gir for tid og evighet. Dette håpet og denne fremtiden skal bli et menneske til del i denne gudstjenesten.

I dag åpner Jesus Kristus sitt himmelrike for en mann fra Bangladesh. Her i Norge har han kommet til tro på Jesus Kristus, fått opplæring av gode venner og deltatt på gudstjenester og undervisningsopplegg i kirken. Han har en hinduistisk bakgrunn fra sitt hjemland, men i dåpen blir han en kristen. Må han få vokse i troen på sin Frelser og Herre, og måtte vi alle bli bevart i den samme troen på at Jesus Kristus sonet vår synd på korset, og måtte vår Frelser på det grunnlaget føre oss frem til sitt Paradis når den tid kommer.

I dag er Herrens nattverdsbord dekket for alle som ikke har gjort seg fortjent til det, alle som ikke strekker til i forhold til Gud, alle som vet at de trenger Jesus for en ny start og tilgivelse i dette livet, og som trenger Jesus for evigheten, alle som på forhånd er døpt.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.